

OBSAH

Úvod	9
1. Situácia v Slovenskej republike a charakter odboja	17
2. Plány a prípravy ozbrojeného prevratu	39
3. Horúce leto 1944	57
4. Krach na východe, nezáujem na západe	83
5. Priebeh bojov a porážka Povstania (29. 8. – 27. 10. 1944)	107
6. Politický režim a hospodársky život na povstaleckom území	145
7. Krvavý okupačný epilóg (november 1944 – apríl 1945)	167
8. Prečo Povstanie padlo?	194
Kalendárium vybraných udalostí	207
Citované a použité pramene a literatúra	213
Registre	217
Zoznam skratiek	223

MIESTNY REGISTER

A, B, Č

Anzio 58
Aš 153
Badín 138
Banská Bystrica 12, 47 – 48, 50, 86, 88,
96 – 100, 112, 120, 125, 127, 130, 134, 138,
146 – 148, 150, 152, 155, 160, 162, 168,
171 – 172, 175 – 176, 183, 185, 200 – 201,
207, 209 – 212
Banská Štiavnica 60, 135 – 136, 182
Baťovany (dnes Partizánske) 51, 94, 124
Beckov 98, 192
Benedikovce 64, 208
Berlín 45, 58, 74, 76 – 77, 87, 119 – 120,
132 – 133, 208
Biely Potok 75, 122 – 123, 126, 138
Bratislava 35, 44, 49 – 50, 61, 64, 87, 89, 93,
95 – 97, 108, 120, 134, 156, 158, 182 – 183,
207, 209, 211 – 212
Brestová 127
Brezno nad Hronom (dnes Brezno) 70, 78,
112, 125, 127, 138, 142, 208, 211
Brezová pod Bradlom 69, 183
Brodno 119
Budapešť 44, 204
Bzince pod Javorinou 25, 98
Častá 184
Čertižné 91
Červená Skala 121, 129
Čičava 69
Čremošné 51, 117, 130

D, G

Debrecín 136
Detva 136, 138
Diviaky 136
Dobšiná 137
Dolná Štubňa 130
Dolné Hámre 160, 211
Dolný Kubín 24, 127
Dolný Lopašov 192
Dolný Turček 188
Donovaly 113, 138, 168
Dubnica nad Váhom 44, 94, 105, 178
Dubová (pri B. Bystrici) 51, 208
Dúbrava (dnes Hronská Dúbrava) 135
Gajdel (dnes Kľačno) 129, 186
Gelnica 84
Gombáš (pozri Hubová)

H, CH, J

Hájniky (dnes m. č. Sliacha) 165
Handlová 32, 69, 129, 142, 186
Hlohovec 104
Holíč 212
Horná Štubňa 69
Horný Hričov 118
Horný Lideč 178

Hubová 75
Humenné 84
Chtelnica 61
Jelšava 136

K

Kachovka (dnes Kachivka, Ukrajina) 135
Kalinov 210
Kalište 178
Kálnica 98
Kežmarok 84, 92, 120, 142
Klak 175, 177, 190, 212
Košice 45
Kováčová 178
Kozelník 136
Krakov (Kraków) 46, 49, 85, 120, 204
Kráľova Lehota 133, 142
Kraľovany 128, 168, 208, 210
Kremnica 4, 69, 129, 134, 186, 188
Kremnička 175 – 176, 211
Kremsmünster 212
Krosno 126
Krpelany 128
Krupina 138
Kšinná 177
Kunerád 188
Kunešov 186
Kvetnica 120
Kyjev 62, 67, 73, 79 – 80

L, Ľ

Ladce 191, 193
Lazy pod Makytou 178
Levice 183 – 184
Levoča 84, 93 – 94, 120
Liptovská Osada 63, 127 – 128, 207
Liptovská Lúžna 66, 186, 191
Liptovský Svätý Ján 165
Liptovský Svätý Michal 165
Liptovský Svätý Mikuláš 24, 121 – 122, 125,
142, 184, 210
Liptovský Svätý Peter 123
Londýn 10, 26, 33, 48 – 49, 51 – 52, 54, 73,
114, 156, 159, 204, 207, 211
Lubina 98
Lučenec 136, 138
Ľubietová 111
Ľubochňa 75 – 76, 122, 208
Ľvov 58

M, N, O

Madoňov 178
Makov 212
Malacky 202
Malužiná 126, 138
Martin (pozri Turčiansky Svätý Martin)
Mertník 69
Minsk 58

Miškolc (Miskólc) 45, 204
 Mokrad' 27 – 28, 33, 48, 53, 84, 108 – 109,
 121 – 123, 128
 Moskva 53 – 55, 58 – 59, 73, 79, 153, 156, 211
 Mukačevo 84
 Myjava 24, 94, 105, 137
 Nádaš (dnes Trstín) 192
 Nemčice 179 – 180
 Nemecká 176, 212
 Nemecké Pravno 129, 186
 Nitra 15, 96, 98 – 100, 104, 124, 147 – 148,
 182, 212
 Nitrianske Pravno 186
 Nižný Šebeš (dnes Nižná Šebastová,
 Prešov) 89 – 90, 93
 Nová Lehota 188, 192
 Nováky 128, 210
 Nové Mesto nad Váhom 24, 98, 102, 133,
 179, 182 – 183
 Obarov (dnes Obariv, Ukrajina) 62
 Ostrava 204
 Ostrý Grúň 177, 212

P, R

Paríž 58
 Párnica 128
 Piešťany 61, 102, 105, 182, 192
 Píla 177, 186
 Podbiel 123
 Podbrezová 158
 Podhradie (Topoľčany) 179, 192
 Pohronský Bukovec 139, 170, 211
 Podsuchá 75
 Poprad 84, 94, 120 – 121, 137
 Považská Bystrica 94, 105, 176
 Praha 24, 133
 Prašice 192
 Prašivá 63, 169
 Predajná 131
 Prešov 45, 85, 87 – 89, 92, 126, 137, 175, 208
 Prievidza 127 – 129
 Prochoť 174, 191
 Púchov 133
 Revúca 117, 136
 Rím 58
 Rimavská Sobota 136
 Rovno (dnes Rivno, Ukrajina) 62
 Ružomberok 50, 65, 75 – 77, 81, 85, 112, 119,
 121 – 124, 127, 142, 184, 208, 210

S, Š

Sandomierz 58
 Selec 192
 Senica 24, 183
 Sereď 103, 182, 212
 Skalica 212
 Sklabiňa 60, 67 – 68, 72, 77, 188, 208
 Sklabinský Podzámok 68
 Sklené 186, 188, 202 – 203, 210
 Slavošovce 117
 Sliac 102, 153
 Slovenská Lupča 160, 188
 Smrečany 191

Spišská Nová Ves 94, 120 – 121, 137
 Spišská Stará Ves 65, 84
 Stará Lehota 64
 Stará Lubovňa 65, 84
 Stará Turá 94, 98, 105, 137, 179
 Staré Hory 120
 Strečno 68, 92, 119, 124, 141, 208 – 209
 Sučany 129
 Svätý Kríž nad Hronom (dnes Žiar
 nad Hronom) 134
 Sviatošina (dnes m. č. Kyjeva) 62
 Štávník (dnes Šarišský Štávník) 64 – 65,
 208
 Štrba 133
 Štubnianske Teplice (dnes Turčianske
 Teplice) 114

T, U

Telgárt 94, 113, 121, 126, 137, 142, 210
 Tisovec 136, 138
 Tokajík 175, 191
 Topoľčany 101 – 103, 142, 179, 182, 198
 Trenčianske Biskupice 109
 Trenčín 15, 47, 97 – 98, 182 – 183, 192
 Trnava 51, 100, 102 – 105, 124, 133, 192
 Trnavá Hora 134 – 135, 142
 Trstená 51, 123
 Turany 69
 Turčianske Teplice 136 – 137
 Turčiansky Svätý Martin 24, 68, 72, 77,
 112, 121, 127 – 128, 188
 Užhorod 84

V

Valaská Dubová 122
 Varšava 58, 136 – 137
 Veľké Pole 177, 186
 Veľký Šariš 65
 Vercors (Francúzsko) 58
 Vernár 138
 Viedeň 19, 49, 59, 95 – 96, 204, 209
 Vilnius 58
 Vinné 60, 175, 191
 Vinnica (Ukrajina) 54
 Vladivostok 153
 Vlkanová 138
 Vranov nad Topľou 69
 Vrútky 69, 119, 121, 127 – 128
 Vydraň 92
 Vyhne 160
 Vyšný Komárnik 173

Z, Ž

Zemianske Kostolány 51, 87, 129, 210
 Zločov (dnes Zoločiv, Ukrajina) 90
 Zvolen 24, 112, 125, 127, 134, 136, 138,
 160, 178 – 179, 210
 Žarnovica 134, 186
 Žilina 24, 50, 88, 98, 105, 118 – 119, 142,
 182, 184

MENNÝ REGISTER

A

Adamovský, Július, mjr. 94
Achtberger, Karl 69
Andrejkovič, Violand 164
Asmolov, Nikolaj Alexejevič, plk. 131

B

Bagar, Andrej 162
Baľuta-Jagupov, Ivan 61
Bašťovanský, Štefan 29
Benada, Ludovít 28
Beneš, Edvard 10, 20, 25 – 27, 31 – 32,
40, 48, 51 – 53, 96 – 97, 134, 146, 149,
199, 207
Benka-Rybár, Andrej, stot. 103
Berger, Gottlob, gen. Waffen-SS 96, 99,
107, 120, 132, 141, 184, 210
Bieber, Martin, genmjr. 133, 139, 178
Bielik, Ernest 63, 75, 141, 208
Bielik, Pavol 162
Bielik, Peter 190
Bleckwenn, Wilhelm, plk. 133, 138
Bodický, Ladislav, plk. 122, 125, 139
Bodický, Vladimír, plk. 114, 137
Boroš, Pavol 60
Bučko, Jozef 162

C

Ciprich, Anton, mjr. 48, 72
Cséfalvay, František 168
Csömor, Hugo 192

Č

Čankajšek, gen. 203
Čarnogurský, Pavol 39
Čatloš, Ferdinand, gen. 23, 43 – 47,
49 – 50, 52 – 54, 66, 84, 86 – 87, 90, 93,
95 – 97, 99, 102, 108 – 109, 112, 115,
118, 181, 207 – 209
Čavojský, Rudolf 33
Čech, Ján 155
Černek, Ján, pplk. 98, 123, 127, 140
Černický, Bedrich, stot. 92
Černogorov, Jurij 68
Čillík, Jozef, mjr. 104
Čobrda, Vladimír 162
Čordáš, Mikuláš, stot. 103
Čulen, Marek 29

D

Daňo, Ján, npor. 91
Daubner, Rudolf 68
Daxner, Igor 47
Deffner, Kurt Georg 176
Dilong, Rudolf 162
Dirlewanger, Oskar, SS-Oberführer 133,
136
Dobrovodský, Jozef, mjr. 118

Donoval, Ladislav, npor. 103
Drozd, Július, npor. 102
Dřínek, Cyril 190
Dubček, Alexander 10
Dubček, Štefan 29
Đuriš, Július 28

E

Engelbrecht, Ervin, von 84
Ertl, Daniel 147, 150
Exnár, Ladislav 60

F

Fajtl, František, škpt. 132
Ferjenčík, Mikuláš, MVDr., pplk. 48 – 49,
53, 151, 207
Fiala-Udavský, Jozef 164
Fomferra, Karl Henrich 75
Frank, Karl Hermann 43, 108
Fraňo, Karol, npor. 103
Fraštacký, Rudolf 147
Freitag, Fritz, genmjr. Waffen-SS 133
Fremal, Karol, prof. 30, 197

G

Gaľęzowski, Marek 79
Gašpar, Tido J., 109
Golian, Ján, pplk. (gen.) 44, 47 – 50,
52 – 54, 72 – 73, 75, 86 – 87, 90, 95 – 96,
101, 103, 108 – 111, 114 – 116, 118,
121 – 122, 124 – 125, 129, 131, 134 – 135,
138 – 139, 147, 150, 170, 186, 207, 209,
211
Gonda, Daniel, stot. 76, 208
Green, James, Holt, por. 210

H

Hagara, Jozef 61
Haluzický, Ivan, stot. 102, 128, 140
Hanzel, Ladislav, čat. 60
Harpe, Josef, gen. 84, 89, 120
Haššík, Štefan 180 – 181, 210
Heinrici, Gotthard, genpplk. 88, 92
Himmler, Heinrich 74, 108, 132, 134, 211
Hirner, Alexander 164, 199
Hitler, Adolf 18 – 21, 26 – 28, 30 – 31, 42,
45, 59, 71, 74, 84, 132, 134
Hlinenský, Jaroslav 60
Hlinka, Andrej 23
Hodža, Milan, Dr. 32
Horváth, Ivan 30
Höfle, Hermann, gen. 76 – 77, 132, 136,
139, 167, 171, 176 – 177, 192, 210
Hruboň, Ľudevít, rtm. 75
Hrušovský, Miloš 29
Hubicki, Alfred, von, gen. 108
Hudec, Gejza, npor. 103
Hurban, Vladimír 26

Husák, Gustáv, Dr. 11, 27, 29, 35, 53, 72,
115, 147, 150, 153, 155, 191

CH

Chrapko, Viktor 73
Chrapo, Branislav 51
Chytka, Stanislav 76

I

Imro, Ján, plk. 49
Ingr, Sergej, gen. 73, 125
Institoris, Ivan, npor. 54, 140
Ištók, Timotej, plk. 183

J

Jablonický, Jozef 11 – 12, 53 – 54, 57,
61, 73, 77, 80 – 81, 86 – 87, 103, 139,
147
Jamriška, Dušan, mjr. 128
Janas, Karol 15
Jegorov, Alexej Semionovič, 63, 69,
72 – 73, 75, 109, 165, 186, 188
Josko, Matej 35
Junck, Stephan, plk. 118
Júny, Andrej, pplk. 130, 140

K

Kalina, Ladislav 63, 78, 208
Kallo, Ján, plk. 118
Kamenec, Ivan 160
Kanák, Viliam, plk. 110
Karasiov-Stepanov, Viktor 65
Karmasin, Franz 41, 74, 185, 190
Karvaš, Imrich 31, 33, 50 – 51, 207
Katuščák, Ján, npor. 98
Kettgen, Hans, SS-Obersturmführer
123
Kišš, Dezider, pplk. 95, 164
Klotz, Rudolf Otto,
SS-Obersturmbannführer
99 – 100, 120, 124
Klubert, Tomáš 15
Ključik, František, pplk. 122
Kmeťko, Karol 34, 165
Koch, Karol 31
Kolakovič, Tomislav 164
Kolár, Pavol, prof. 170
Korček, Ján 142, 181, 183
Korecký, Ján, npor. 53 – 54, 207
Korda, Alexander, mjr. 140
Kovačovič, Ján, mjr. 95
Koža, Ľudovít, stot. 207
Krajňák, Michal 29
Králik, Alojz, plk. 95
Kréméry, Silvester 44
Krchňák, Pavol 29
Kristen, Karol, stot. 83, 98, 100, 102
Kroha, Hans, pplk. 24
Kubala, Otomar 181 – 183, 210
Kuchta, Cyril, npor. 47, 77, 208
Kuna, Pavol, plk. 125, 127
Kunic, Daniel, stot. 121, 123, 140
Kvitinský, Viatcheslav Antonovič 65

L

Lannurien, Georges, de 63, 119
Letko, Jozef, rtk. 77
Lettrich, Jozef 31 – 32, 35, 150
Letz, Róbert, prof. 15
Ličko, Miroslav 203
Lietavec, Jozef 29
Lichner, Ján 32
Lisický, Mikuláš, mjr. 53
Loeper, Friedrich Wilhelm, von, genpor.
120, 176
Ludin, Hans Eluard 42, 108 – 109, 209
Lukáč, Michal, npor. 121

Ľ

Ľach, Andrej 69

M

Mach, Alexander (Šaňo) 22, 66, 70,
75 – 76, 148, 208, 210
Majewski, Stanislaw 204
Malár, Augustín, gen. 45 – 46, 65, 84 – 90,
92 – 93, 95, 98, 102, 208 – 209
Malár, Ján, pplk. 127
Mannerheim, Carl Gustav, von, maršal
59
Marko, Jozef, mjr. 48, 72
Marko, Miloš, pplk. 113, 159
Markovič, Karol 44, 50
Markus, Mikuláš, plk. 64, 127, 140
Marsina, Andrej, Msgr. 191
Marták, Ján 91
Martinka, Martin 165
Martynov, Alexej 69
Medvecký, Matej 61
Mičko, Peter 173
Mičušík, Emil, stot. 123
Mikula, Ján 147
Minka, Michal, npor. 140
Mitro, Pavol, stot. 123
Molotov, Viatcheslav Michailovič 28
Murgaš, Karol, mjr. 95

N

Nábělek, Ľudovít 47
Nálepká, Ján, stot. 103
Nižňanský, Ladislav, stot. 118, 176 – 177
Nosko, Július, mjr. 45, 48, 131
Nosko, Štefan, npor. 103
Novomeský, Ladislav 29, 33, 35, 147 – 148,
150, 211

O

Ohlen, Conrad, von, plk. 118
Okál, Karol 75
Oravec, Augustín, stot. 101 – 102
Osoha, Ján 28 – 29
Osuský, Štefan 26, 32
Otto, Walter Ernst Adolf, pplk. 77, 188,
208

P

Pavlovič, Michal 147

Pawlowski, Walter 176
 Pekník, Karol, mjr. 140
 Perko, Emil, pplk. 127, 129, 140
 Petranský, Ivan 164
 Petráš, Jozef 201
 Petrov, Ivan E. gen. 84
 Píka, Heliodor, gen. 54
 Pilfousek, Rudolf, plk. 45, 49
 Pivovarčí, Jozef 12, 80, 139
 Plevza, Viliam 11
 Polák, Milan, stot. 48, 51 – 52
 Polk, Elemér, mjr. 94
 Ponomarenko, Pantalejmon 79
 Popov, Konstantin 69, 186
 Posluch, Jozef, stot. 187
 Poupet, por. franc. partiz. 140
 Pöss, Jozef 186
 Prečan, Vilém 11, 191, 195, 205
 Prikryl, Vladimír, plk. 32, 135, 140, 191,
 211
 Pückler-Burghauss, Carl Friedrich,
 von, gen. 120

R

Rabina, Štefan, nadzbrojník 183
 Rapoš, Gabriel 161
 Raschid, Bey, Harun-el, SS-
 Standartenführer 137
 Rašla, Anton 29, 93, 141, 188
 Rázus, Martin 22
 Repašský, Karol, stot. 118, 140
 Repta, Ján 69
 Ribbentrop, Joachim, von 28
 Richter, Karel 9
 Ripka, Hubert 40
 Ruppelt, Fedor 162

S

Sadilenko, Alexej Michajlovič 188
 Sečanský, Michal 75, 208
 Sekuris, Samuel, mjr. 70
 Schäfer, Ernst, SS-Sturmbannführer
 120, 178
 Scheda, Rudolf 165
 Schleichart (Šlajchart), Teodor, stot.
 118 – 119, 140
 Schlieper, Franz, gen. 74, 84
 Schmidt, plk. 120
 Schvarc, Michal, Dr. 15, 42, 185
 Schwarz, Hans 75
 Slameň, František 78, 208
 Slávik, Ján 52
 Slavkin, Leonid Nikolajevič 186
 Snežinský, Anatolij, pplk. 188,
 190 – 191
 Sokol, Martin 33
 Stalin, Josif Vissarionovič 27, 30, 40, 53,
 55, 59, 73, 79, 204, 205
 Staňák, Juraj 191
 Stanek, Ján Juraj, stot. 95, 138
 Stanek, Jozef 50
 Stanislav, Ján 15, 89, 170, 182
 Stauffenberg, Claus, von, plk. 59

Stráda, Aurel 192
 Straka, Jozef 164
 Styk, Jozef 114, 150
 Sucháň, Ján 135
 Syrný, Marek 15, 156
 Szathmáry, Ladislav 26

Š

Šagát, Anton 63
 Šalát, Anton 165
 Šenšel, Ľudovít 162
 Ševčík, Ján 37
 Šimko, Elemír 192
 Šimovič, Rudolf, stot. 98
 Šimunič, Pavel 158
 Šinko, Alexej, npor. 140
 Širica, Michal, plk. (gen.) 105, 117, 122,
 127, 140
 Široký, Viliam 100, 147
 Škrabala, Vincent 29
 Škrábik, Andrej 165
 Šlajchart pozri Schleichart
 Šmidke, Karol 35, 53, 131, 1146 – 147,
 150, 155 – 156, 207
 Šmigovský, Ján, mjr. 96, 98 – 101, 124,
 182
 Šolc, Ľudovít, por. 140
 Šoltés, Jozef 51, 148
 Šrámek, Ján, Msgr. 26
 Šrobár, Vavro 26, 31, 37, 52, 113 – 114,
 146 – 147, 150, 156
 Štefánik, Milan Rastislav, gen. 23
 Štefanský, Václav 105
 Šteiner, Pavol 15
 Štemenko, Sergej Matvejovič, gen. 55
 Šumichrast, Mikuláš, stot. 121

T

Takáč, Anton, stot. 122
 Talský, Viliam, plk. 46, 49, 85 – 90, 125
 Tatarko, Štefan, plk. 92
 Thielmann, Alfred, genpor. 137
 Thun, Hohenstein Ervin, von 176
 Tiso, Jozef 12 – 13, 19 – 21, 23, 29, 33,
 46 – 47, 52, 70, 74 – 75, 84, 88 – 89,
 95 – 100, 102 – 103, 108 – 109, 115, 119,
 155, 158, 170 – 172, 176 – 177, 197,
 208 – 212
 Tiso, Štefan 172, 210
 Tito, Josip Broz 55
 Tlach, Josef, pplk. 127
 Tomka, Pavol 192
 Tóth, Jozef, mjr. 97 – 98, 127, 138
 Trabant, Wilhelm August, SS-Oberführer
 136, 176
 Trnka, Július, mjr. 90, 127
 Tuka, Vojtech 22 – 23, 45; 172
 Turanec, Jozef, gen. 47, 70, 78, 97, 99,
 108 – 109, 208

U

Ursíny, Ján 29, 31, 33, 35, 113, 146 – 147,
 150, 211

V

Velecký, Vladimír 31
Veličko, Piotr Alexejevič, npor. 63,
67 – 69, 72, 77, 119, 207
Venohr, Wolfgang 199
Vesel, Milan, mjr. 47, 113
Vesel, Miloš, mjr. 75 – 76, 122 – 123,
208
Vesel, Mirko, pplk. 47, 96, 113, 211
Veselý, Ludovít 164
Viest, Ivan 29, 148
Viest, Rudolf, gen. 29, 117, 134 – 135,
138 – 139, 147 – 148, 169 – 170, 211
Viestová, Kvetoslava 31
Vitalay, Alexander, npor. 140
Vlasov, Andrej, gen. 133
Vnuk, František, prof. 13
Vogl, Jozef, pplk. 92
Vojtaššák, Ján 22, 165
Volkman, Otto, mjr. 120
Vražda, Jozef, stot. 140

W

Weinhold, Adolf, stot. 124, 126, 128, 140,
209
Werner, Karel 17
Wildner, Karol, SS-Obersturmbannführer
133 – 134
Witiska, Josef 96, 175, 178
Wittenmeyer, Friedrich, SS-
Sturmbannführer 133, 137

Z

Zadžora, Jozef, plk. 89, 97 – 98, 100 – 101
Zafko, Peter 33, 50 – 51
Zeman, Ján, člen SNR 147
Zeman, Ján, partizánsky veliteľ 186
Zibrín, Michal 31
Zvarík, František 162
Zverin, Ondrej, plk. 110, 201

Ž

Žingor, Viliam 61, 63, 66 – 67